

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., KOHÁRY-UTCA 4., II. EM.
Minden pénz a lelkeszi hivatal címére küldendő.

Megjelenik havonként
Felelős szerkesztő:
JÓZAN MIKLÓS

Előfizetési ára:
Egy évre 300 kor.
Egyes szám ára 25 korona.

Torda : 1568. **HATÁRKÖVEK** Pozsony : 1848.
az unitárius egyház történetében. Ezekben a helyeken mondotta ki az országgyűlés előbb Erdélyre, azután egész Magyarországra nézve, hogy az unitárius vallás bevett vallás (recepta religio).

„Fél-tél.”

„Ahol van a ti kincsetek,
ott lesz a ti szívetek is.”
Máté ev. VI. 21.

Nyájas olvasó! Ne vedd zokon, hogyha én most huszonhét évvel ifjabbnak képzelem magamat; s gondolatban visszazálok az én örökkévaló hegyeim közé, a vadregényes torockói völgybe, amelyet Jókai muzsája olyan szépen megénekelt, halhatatlanná tett. Ott mered az ég felé komor fenségében a Székelykő hatalmas sziklabérce, amelynek tetejéről tiszta idővel egész Erdély-országot bé lehet látni a keresztül-kasul siető folyók termékeny völgyeivel s a Kárpátok hótakart csucaival. A Székelykő lábánál fekszik Torockó bányaváros fehérre meszelt, csinos házaival s a piactéren tündöklő, gyönyörű templomával, amelynek még a harangjai is annak idején erre az ütemre kondultak: „Egy az Isten!” . . . Ősi lakói idegenből származtak hozzánk az utolsó Árpád-házi király idejében; de székely telepésekkel is vegyülve, teljesen magyarokká lettek: nyelvben, érzésben, gondolatban és hitben is. A reformáció első hullámainak érintésére megmozdultak és magukévá tették az unitárius vallást s annak ma is megelégedett, munkás, boldog hitvallói. Népviselete, melyet a világegyetem föl nem cserélnének a divat szegényes rongyaival, hiven őrzik a régi hagyományt; annak finomult izlése és fejlett kulturája nyilatkozik meg benne. Nincs is annál szebb jelenet, mint amikor az egész ünnepi díszbe öltözött templomi gyülekezet, mintha egy ember volna, feláll egyszerű magyar ruhában belépő papja tiszteletére . . . Óh, milyen kiváló alkalom a kölcsönös megalázkodásra a mindenható Istennek színe előtt, mert „ahol van a ti kincsetek, ott lesz a ti szívetek is!”

Torockónak kincskereső népe mindig sokra becsülte a lelki kincseket. Ezért állított temploma mellé iskolát, amelyben — mint particulában — az elemi ismeretek mellett a deákos miveltség alapját is megszerezhetette a lelkes muzsafi. Szegény székely fiúk szívesen keresték fel ezt az ideális fészket a tudományoknak; mert ellátásukról a bányaváros buzgó lakói mozgó menza módjára, sorjában, gondoskodtak. Boldog volt, aki a kántáló diákok dézsáját megtölthette izletes étellel, szerető szívének áldozati adójával. Mindezért nem vártak egyéb szolgálatot, minthogy a fiúk felváltva a toronyban harangozzanak, a chorusban énekeljenek, orgonázzanak. Egyikben-másikban a szunnyadó művészi hajlam itt kezdte bontogatni szárnyait s lett idővel büszkesége az egész országnak. A híres-neves Brassai Sámuel is innen került ki. „Ahol van a ti kincsetek, ott lesz a ti szívetek is” — a templomban és az iskolában. S hivatásukhoz mérten — a bánya üregében is.

Oda is azzal a gondolattal szállottak alá, hogy felszínre hozzák a durva vasércet; s izzó kohóikban kiolvasztva és megtisztítva azt a reája tapadó salaktól, idegen anyagtól, — lélek szerint azzá formálják, amire éppen szüksége van a hazának. Ásó, kapa, eke és a szépen csengő kasza pengéje és az „Isten kardja” — mind innen került ki hosszú évszázadokon keresztül. Innen hordták széjjel messze vidékre a vásárokból. S a torockói vásári bódénak mindig nagy volt az ő becsülete. Az én időmben, már t. i. gyermekkoromban, még működött egy-pár hámor, még zakatolt

egy-pár kapaverő; de azután szép csendesen rendre kialudtak a torockói völgynek szépséges pásztortüzei, elröppentek az ajkáról és feledésbe mentek a bányásznoták s az unokák szívében már nem ébreszt visszhangot a régi jelszó, a „Szerencse fel!“ ... Ámde valami mégis megmaradt. Megmaradt a „Fél-tél“: régi bányász-ünnep, amelyet még a Millennium évében is (1896), ebben az időtájtban, legalább a templomi szertartás keretében, megtartottunk. A bányákat ugyanis inkább csak a téli évszakban művelték s annak öröme, hogy eddigi verejtékezőket az Uristen megáldotta, a munkaidő I. fele után templomi ünnepet rendeztek s egyuttal szociális érzéktől indítva a bányászgazdák közös lakomát adtak, amelyre hivatalos volt a bányaváros apraja-nagyja. Pohár csengett, zene zengett; de a mi néhai való jó torockói bányásznépünkénél ez a vidám mulatozás nem fulladt bele éktelen tivornyába. Csak lelki pihenő volt; erögyűjtés a további munkára. Hogy amikor a tárnákból újból napvilágra jönnek s a tavaszi napsugár csókja megengeszteli keskeny szántóföldeiken a fagyos rögöt, ujult erővel próbálhassák ki az ekevasat, ha kell; az acélos buza alá, — ha kell: kardot kovácsoljanak belőle magyar hitők s székely hazájuk védelmére ... „Mert ahol van a ti kincsetek, ott van a ti szívetek is“ ...

Szerkesztő.

Az ifjuságé a jövő.

(Charles Wagner).

Sötét felhők borítják a látóhatárt. Egyik hibából a másikba esünk. Mindenütt zavar és fejtelenség uralkodik. Ennek keserű gyümölcsseitől fanyar a világ képe. És én mégis azt mondom: higgyünk, bizzunk a jövőben! Valami új, diadalmas érzés lobog az ifjuság szívében.

Éjjeli álmunkból fölserkenve, aggódó lélekkel figyeljük az ég jeleit; de már szabadabban lélekezünk; mert a százados lidércnyomásnak vége van. A sir szélén állva, megmértük annak mélységeit. Hitünk-reményünk kihalófélben volt; de most kidörzsöljük az álmat a szemünkből, s szent örömmel köszöntjük a hajnal pirkadását. Még alig szürkül, — még mindössze csak egy keskeny ezüst fodor az éjszaka nehéz barna köntösén; de láttára mégis hitünk-reményünk újra éled. A jövő boldog ígérete is ott ébred az ifju szívekben: bátorság, bizalom! Eddig volt, ahogy volt; de ezentúl a világ vastag önzésével és megtévesztő álbölcséletével szemben állítsuk oda mindig — teljes fegyverzetben — az egyszerűséget és az igazságot.

P. b.

Ima

(Angolból).

Urunk-Istenünk! Mennyei édes Atyánk! Ezt a napot, a nyugalom napját, Te adtad minékünk. Óh milyen jól esik testünknek-lelkünknek ez a szent pihenő, ez a csöndes áhítat. A te szent Fiadnak, az Ur Jézus Krisztusnak szelleme akkor lakozik a mi szívében, hogyha megvetjük azt, ami alacsony és tisztátalan; s magunkat újból a Te szolgálatodra szenteljük. Az a gondolat vezéreljen hát minket egész életünkben, hogy Te velünk vagy. Az legyen lábainknak szövétneke! Az a mi ösvényünknek világossága! Tarts meg minket és szeretteinket, hogy semmi baj ne érjen. Oltalmazd a mi drága testvéreinket idehaza és túl a tengeren. Fűzd egybe a mi szíveinket a szeretet arany szálaival. Taníts meg, hogy azok szeretnek Téged legjobban, akik szeretik egyik a mászt. Azokkal szemben, akik szenvednek és inséget hordoznak, hadd legyünk mindig szivesek és szeretetre méltók. Jó barátaink és rokonaink között terjesszük a jóakarat és megbecsülés szellemét. Ne sértsünk meg

soha senkit. Sőt igyekezzünk — tőlünk telhetőleg — mindenkit boldoggá tenni. És amikor kegyelmedből új napot érünk, örvendező lelkünk tiszta áhítatával adjunk hálát ismét Neked, örökkévaló, egy igaz, élő Istenünknek. Amen.

A valóság a tudományban és a vallásban.

(A yorki érsek beszéde Hull városában, 1922. szept. 10-én.)

Az igazság sokoldalú. A theologia és a tudomány egyaránt szolgálja az igazságnak. Mindenik a maga körében igyekszik megérteni és megmagyarázni a külső természetet és az ember lelki világát. Ennek folytán a theologia így szól a tudományhoz: „Mi tiszteljük egymást. Nem is tudunk teljesen elszakadni egymástól. Mivel azonban vérmérsékletünk és foglalkozásunk különböző, állapotunk meg barátságosan abban, hogy ezentúl külön élünk.“ Az igazi viszony azonban köztük nem az ellentét, nem a különválás, hanem az együttes munka. A bölcsélet közbelép és segít nekik, hogy egymást megértsék és együtt dolgozzanak. A bölcsélet kivezeti őket az ő sajátos működésük szűk köréből, szabadabb kilátást nyújtva az egész világmindenségre.

Végső elemzésben a világ a lélek alkotása; nem is lehet másképpen, csak a lélekre vonatkozó fejtegetésekkel megmagyarázni. Mondhatjuk-e, hogy a többi létező valóságok világát mind megmagyarázhatjuk azzal a módszerrel, amely csak egynek a megértésére alkalmas? Amidőn tapasztalataink során eljutunk a „szépség“ vagy a „jó s á g“ világába, oly magasságba jutottunk, ahol tisztán élettani ismeretekkel már nem boldogulunk; mert a szépség vagy a jó s á g, amitől önként csodálatra gerjed a mi lelkünk, tisztán élettani szempontból mellékes. Ez a tudományág annak semmi hasznát nem veszi. Ha ez valóban így volna, akkor az élet maga nem sokat érne. A szépségnek és a jó s á gnak azonban más törvényei vannak. Az a mély és beható tapasztalat, amelyre a vallás vezet rá minket, a valóságoknak még magasabb rendjét tárja fel előttünk. Ennek is megvannak a maga külön elvei és módszerei. Ez a világ is éppen olyan igaz valóság, mint a többiek.

Amikor egy mindent magába foglaló lélek-

ről, a világmindenség alapokáról beszélünk, elismerjük, hogy van egy magától jelenvaló, a világmindenség minden változása között változatlan és annak felette álló erőforrás. Ez az erőforrás pedig nem az anyag, hanem csak a lélek. A tudománynak és a vallásnak hivei mind ezt a lelket, ezt az erőforrást: Istent keresik. A vallásnak is megvan tehát a maga megillető helye a valóságok nagy rendszerében. Az embernek más lényekkel közös vonása: az anyag, az élet, az érzés, az értelem; de lelke egyedül csak neki van. Valóban furcsa volna, hogyha az anyagról, a mozgásról, vagy éppen a szerves életről szerzett tapasztalatokat főként értékeseknek tartanók; ellenben a vallás világáról szeretteket, mint pusztá illuziókat, mint a természetnek céltalan játékát mellőznék.

A tudósok méltán kérhetik a vallás kérdéseivel foglalkozókat, hogy értsék meg őket és módszereiket s tanulják meg tőlük szélesebb látókörben szemlélni Istent és a világot; de viszont arra kérjük a tudomány embereit, hogy éljenek ők is vallásos életet.

Mutassák ezt meg egyfelől cselekedeteikben, másfelől azzal, hogy szorosabban bekapcsolódnak egyházközségük vallási életébe. Hiszen az igazság türelmes és kitartó kutatása mindig Istenhez vezet. Miért ne lehetne tehát ezt az öntudatlan istenimádást, ezt az istenkultuszt gazdagabbá tenni mélyebb jelentőségének alapos megértésével?!

Miért ne lehetne így a tudós laboratóriuma és könyvtára szintén szent hely, Istennek temploma?! Hiszen az ember legszebb kiváltsága az, hogy az Istennel lelki közösségre léphet. Milyen jó volna, ha a tudomány emberei nagy tekintélyük egész súlyával felkarolnák a vallás ügyét! Akkor a tudomány és a vallás egybekapcsolódása új reménnyel tölthetné el az egész emberiséget.

S. G.

Rev. W. H. Drummond budapesti látogatása.

Rev. W. H. Drummond angol unitárius főtitkár legutóbbi európai körútján a múlt hó végén hozzánk — az ő kedves magyar barátaihoz — is ellátogatott. Egy hétig volt szívesen látott vendége a budapesti egyházközségnek s az egész unitárius közönségnek.

Első útja Hollandiába, Leiden városába vezetett. A jövő évi nemzetközi vallásos konferenciát készítette elő, amelyen egy békésebb jövő kérdéseit fogják megvitatni.

Leidenből Csehországba, Prágába ment át, dr. Capek, a prágai Szabad Egyház vezetőjének meglátogatására. Ennek a nemrég alakult Szabad Egyháznak a megteremtésén, felépítésén ő maga is részt vett az amerikai és angol Társulatok megbízásából, s nagy elragadtatással nyilatkozott annak jövőjéről. Itt egyik hatalmas templomban 2500 hallgató előtt prédikált.

Prágából egyenesen Budapestre, hozzánk sietett. Január 19-én érkezett meg s már másnap hozzáfogott a munkához, amelyért jött. Szomba-

ton, 20-án ugyanis bizalmas tanácskozást folytatott az egyházközség vezető embereivel, egy építendő Missió-ház ügyében. Ő látja — mintha itt élne köztünk — a mi helyzetünket, érzi — mert együtt érez velünk — a mi szívünk nemes vágyát s minden erejét, képességét és befolyását latba veti angol és amerikai testvéreink előtt, hogy tervünk sikerüljön.

Január 21-én délelőtt részt vett az országos Petőfi ünnepélyen. Aznap délután pedig a mi esti Istentiszteletünkön. Az Istentisztelet előtt a kebli tanács, az Unitárius Nőszövetség és a Dávid Ferenc Ifjusági Egyesület üdvözölte.

Az egyházközség nevében dr. Hajós Béla nyug. miniszteri tanácsos köszöntötte őszinte szeretettel és tisztelettel. Beszédében visszaemlékezett a múlt század 70-es éveire, amikor Erdély s Magyarország uniójával kapcsolatban sok unitárius tisztviselő kényszerült feljönni Pestre családjával együtt. Akkor még hire sem volt erre felé az unitáriusoknak. Mint az anyátlan árvák bolyongtak a fővárosban ezek a családok s néha, nagy ünnepeken egy-egy család házában gyűltek össze — az első keresztények módjára. Buzogány Áron miniszteri titkár — egyébként felszentelt pap — tartott ilyenkor Istentiszteletet. Amint gyarapodott azonban az unitáriusok száma, annál égetőbb vágy kelt szívükben arra nézve, hogy önálló egyházközséggé szervezkedjenek s egy rendes papot tarthassanak. Hogy ez sikerült is, azt angol testvéreinknek köszönhetjük, akik megértő szeretettel s áldozatkészséggel siettek a fővárosi magyar hittestvéreik segítésére. Azóta ma egy fájdalmas népvándorlás az unitárius családoknak újabb ezreit zudította a fővárosba. Ezek már templomot találtak itt, de kicsi lett a templom s különösen ifjuságunk számára nincs otthonunk. Ezt a problémát akarjuk megoldani a Missió-házzal s ennek megvalósítására jött a mi szeretett testvérünk Drummond ur. Ujra segítő kezet nyujtanak hát angol és amerikai testvéreink. Ezt a testvéri jobbot szeretettel szoritjuk s szeretettel köszöntjük Drummond urat, mint az ő követjüket. Köszönjük, hogy éppen őt küldték, aki mindent jól ismer s aki már sokszor tanujelét adta annak, hogy bennünket nagyon szeret...

Drummond ur meleg szavakkal köszönte meg az üdvözlést s válaszában hangsúlyozta, hogy hozzánk igen szívesen jön, baráti körben érzi magát köztünk s amit értünk tesz, az emberbaráti kötelessége.

Ezután Buzogány Anna, a Nőszövetség elnöke köszöntötte. Meleg szavakkal emlékezett meg az angol és amerikai testvérek s Nőszövetségek támogatásáról, amit a mi gyermekeink segítésére küldtek. Majd a budapesti Nőszövetség üdvözlétének, szeretetének tolmácsolására kérte fel.

Válaszában Drummond ur az angol és amerikai Nőszövetségek általa küldött üdvözlését adta át s elmondta, hogy most az a törekvésük, hogy szoros összeköttetést teremtsenek valamennyi ország ilyen alakulataival. „Legközelebb áll szívünkhöz — így szólt — Magyarország, hiszen minden magyar unitárius leány, aki évenként a mi intézetünkben tanul, egy-egy eleven kapocs az

angol és magyar Nőszövetségek között. Ha könnyebb lesz az utazás, az angol Nőszövetség tagjai el fognak látogatni Budapestre. Addig is lélekben együtt éreznek önökkel, együtt munkálkodnak abban a küzdelemben, amelyet a mai nehéz étellel szemben folytatnunk kell.

Az ifjúság következett ezután. Dr. Kovács Ákos ifjúsági elnök ifjai lelkesedéssel, tüzes beszéddel üdvözölte az ifjúság nagy barátját. „Tekintszen szét rajtunk Nagytiszteletű uram! — mondotta — s mint jó pásztor meg fogja érteni miért csillognak e szemek, az ifjúság lelke mitől harmatos... egy nagy mártírium élő áldozatai vagyunk s a szenvedésekben felemelt fejjel de alázatos szívvel megismerjük, tanuljuk a szeretet erejét; keblünkbe fogadjuk az új hitet, amely nem lehet más, mint a Krisztusé volt. Olyan, mint Anyaszentegyházunk hitvallása: tiszta, egyszerű, felfelé törő s áldozatra is kész, mert tudja, hogy ami bekövetkezik, az a feltámadás. Mondja el Nagytiszteletű uram, hogy ennek a keresztre feszített országnak szívében új ifjúságot talált, új jövendőt, amely mindenek előtt keresztény, de mindeneken át magyar“.

„Kedves ifju Barátaim! — így kezdte választát Rev. Drummond — örömmel fogadom köszöntéseket. Körülöttünk egy megviselt világ, amely nem tudja merre, hova fog kibontakozni. Egyetlen reménységünk a jövőre az ifjúság. Bár most kenyeretek a száműzetés, a szenvedés, de a szenvedések csak eszközök az Isten kezében; erősítő eszközök, amelyek a lélek értékes kincseit felszínre hozzák... Rátok vár a feladat, hogy ennek a világnak arcukat megváltoztassátok“... Majd utalt arra, hogy a nyáron Hollandiában ifjúsági találkozó lesz s igen jól esne neki, ha a magyar ifjúság is képviseltetné ott magát...

Ezalatt bug az orgona a templomban, kezdődik az Istentisztelet. Zsufolásig megtelt a templom. Józan püspöki vikárius szép imája az örök nagy Lélekhez emelte fel a mi lelkünket. Ima után a Józan Miklós által irt és zenésített „Sóhaj“ csendült fel Bereczky János szép, tenor hangján. Könnyekig meghatva hallgatta minden magyar ember. Beszédet dr. Csiki Gábor mondott, Ezekiel XXXVII. része alapján. Vezérgondolata az, hogy csak az Istennek lelke képes újra életrekelteni ezt a szétesett világot. A beszéd végeztével dr. Barzu Livius százados hadbíró kellemes harmonium játékát mint mindig — most is lelki gyönyörűséggel hallgattuk. Utána angol vendégünk lépett a szószékre. Örömmel emlékezik meg erről az alkalomról, mely módot nyújt neki arra, hogy — bár idegen nemzet gyermeke — mégis, mint testvér a testvérhez, úgy szólhasson hozzánk. Sokat utaztam — mondotta többek közt — ebben a nyomoruságos világban keresve a lehetőségeket arra, hogy egy szebb s jobb világ alapját megteremtsem. Örömmel láttam férfiakat, akik a nagy világégés után megfeszített erővel újra dolgozni kezdtek, anyákat, akik önfeláldozással nevelik gyermekeiket s láttam az ifjúságot amely a jövőbe néző szemmel tűr, tanul kintartással a boldogabb jövendőért... láttam, hogy az emberek

s nemzetek is ma már a megértés útjára lépnek s nem azt keresik, ami elválasztja őket egymástól, hanem azt, ami összetartja s mint testvéreket egygké kapcsolja. Mert csak így lehet kiűzni a világból, a mi életünkben azt a két gonosz ördögöt, amely belevágta magát a világ lelkébe. Az egyik: a gyanu. A bizalmatlanság egymással szemben. Amikor egyik ember nem hisz a másiknak. Veszedelmes betegsége ez a léleknek — mert megemészt. A másik: a kapzsiság, a kincsecség. Ennek egyedüli ellenszere a szeretet. Az igazi krisztusi szeretet az emberek és népek között. Irjuk fel zászlónkra s szívünkbe mi is ezt a vezérszót: „Testvériség“. Nagyhatású beszédjét — amit Józan vikárius ur tolmácsolt magyarul — János apostol szavaival végzi: „Az Isten szeretet; és aki a szeretetben marad, az Istenben marad és az Isten is ő benne“. 1. Ján. IV. 16.

Meghatódott, áhitatos lélekkel hagyta el a templomot a nagyszámu közönség, amelynek soraiban tisztelgettük a testvér egyházak képviselőit: dr. Raffay Sándor ev. püspököt, Haypál Benő budai ref. lelkészt, Egerházy Lajos ref. lelkészt, akik Ravasz püspök képviselőjében jelentek meg és dr. Ramsay urat az Egyházak Világbéke Szövetségének főtitkárát.

Hogy mily szívesen látta vendégünket az egész magyar társadalom, mutatja az, hogy egy héttig volt itt s alig tudott eleget tenni a meghívásoknak, amelyeket különféle egyesületek és társulatok intéztek hozzá.

Igy a Külügyi Társaság ülésén, melyen Apponyi gróf elnökölt, előadást tartott a delegációs teremben. A Népszövetséggel kapcsolatos kérdésekkel foglalkozott; majd a nemzeti kisebbségek jogairól s az igazi propagandáról beszélt. Este az Országos Kaszinóban bankettet rendezett tiszteletére a Külügyi Társaság.

Egyik napon a X. ker. Augusztai telepi menekülteket látogatta meg. Előző napon a polgármesternél tisztelgett az egyházközség vezetőivel együtt.

Pénteken az Egyházak Világbéke Szövetségének estélyén volt (a Deák-téri iskola nagytermében), amely után Raffay ev. püspök teára hívta meg a testvér egyházak vezető embereivel együtt.

Eredeti útját, azt t. i., hogy innen Erdélybe menjen, megváltoztatta. Szombaton, Január 27-én este visszaindult hazájába, hogy minél előbb számot adhasson megbízóinak útjáról s megkezdje a mi ügyünkben a megvalósítás munkáját. Szeretetünk kísérje minden útjában.

Biró Lajos.

Szabálysát

A Budapesti Unitárius Egyházközség kötelekésbe tartozó hívek egyházi adófizetési kötelezettségéről.

1. §. A budapesti unitárius egyházközség, szükségleteinek fedezhetése céljából az egyházközség kötelekésbe tartozó hívek egyházi adófizetési kötelezettsége 1923 (egyezerkilenszázhuszonhárom) év január 1-től kezdődő hatállyal megállapítottatik.

2. §. Egyházi adó fizetésére kötelezve van

minden, a budapesti unitárius egyházközség kötelekébe tartozó unitárius vallású férfi és nő, aki

a) 1923 év január 1-én a budapesti unitárius egyházközség területén állandó lakással birt, vagy ezután telepedik itt le,

b) 24-ik életévét betöltötte,

c) 24-ik életévét nem töltötte ugyan be, de önálló keresettel vagy vagyonnal bír.

Az adózási kötelezettség a b) és c) pontok eseteiben az adófizetési kötelezettség beálltát követő év január első napján kezdődik.

Mindazokra nézve, kik a jelen szabályzat életbe lépésekor már a budapesti unitárius egyházközség területén bírnak állandó lakással, az adózási kötelezettség kezdőpontja 1923 év január első napja.

3. §. Adóév alatt a jelen szabályzat értelmében a január elsejétől december 31-ig terjedő idő értendő.

4. §. A budapesti lelkészi hivatal köteles a budapesti unitárius egyházközség területén élő unitárius vallású egyéneket a rendelkezésére álló eszközök felhasználásával összeírni, úgy ezekről, mint a később adókötelezettség alá esőkről törzslapot vezetni. E törzslapon feltüntetendő az adókötelezett teljes neve, születési ideje, helye, a családfő foglalkozása, vagyona, és kereseti viszonyai, továbbá a családtagok (nem, kor, vallásra való tekintet nélkül) száma, neve, születési helye, ideje és vallása.

E törzslapon az időközben beállott változások időnként feltüntetendők.

Ha valamely családtag adókötelezetté válik, részére törzslap nyitandó és ezen körülmény a családfő törzslapján feltüntetendő, ugyszintén azon körülmény is, hogy az illető előzőleg melyik törzslapon volt felvéve.

5. §. Az egyházi adó megállapítása évenként történik.

6. §. Az egyes adóévekre járó egyházi adót, az adó megállapítására hivatott testületek a törzslap adatai és az általuk ismert körülmények és egyéb adatok szorgos és gondos mérlegelése alapján eszközlik.

7. §. Az egy adóévre eső egyházi adó összege 400 (négy száz) koronánál kevesebb nem lehet.

Az évi legkisebb adó-összeg a körülmények, viszonyok és pénzürték változása esetén, emelhető vagy csökkenthető.

Az ily emelés vagy csökkentés csak a legközelebbi adóévben léphet érvénybe.

Az évi legkisebb adó-összeg emelése vagy csökkentése a Kebli Tanács hatáskörébe tartozik.

8. §. Közös háztartásban élő házastársaknál, amennyiben a feleség is unitárius vallású, ennek adója a férj adójával együttesen irandó elő. — Amennyiben a férj és feleség törvényesen elvannak választva, vagy tartósan különválva élnek, az egyházi adó mindkettő részére külön-külön irandó elő.

Hogy az adó fizetésére kötelezett családfővel közös háztartásban élő, nem adó köteles unitárius vallású családtagok száma a családfő adójának megállapításánál mennyiben vétessék figyelembe

az adóösszeg csökkentése, vagy emelése szempontjából, az az eset körülményeihez, különösen a családfő vagyoni és kereseti viszonyaihoz képest hiralandó el.

9. §. Az egyházi adó kivetését a Kebli Tanács által évről-évre e célból kiküldött öttagú bizottság végzi. A bizottság szótöbbséggel határoz. Tanácskozás és határozathozatalhoz három tag jelenléte szükséges.

10. §. A Kivető Bizottság köteles minden évben, legkésőbb december hónap végéig a következő évi adó kivetési munkálatait elvégezni, erről lajstromot készíteni, ezt a lelkészi hivatalban közszemlére kitenni, a közszemlére tétel napját az Unitárius Értesítőben és a lelkészi hivatal hirdetményi tábláján, esetleg, — amennyiben ezt valamely különleges ok szükségessé tenné (az Unitárius Értesítő megszűnne, vagy meg nem jelenhetne stb.) — valamelyik budapesti napilapban közzé tenni. A napilapban való közzététel elmaradása jogorvoslatra okot nem szolgáltat.

Az előző pontban említett közzététellel együtt közlendő a hívekkel az is, hogy a közszemlére tétel mely napig tart és hogy a kivetés elleni esetleges felebbezéseiket a közszemlére tétel utolsó napjától számítandó tizenöt nap alatt kell a lelkészi hivatalban beadniok.

Az előző két bekezdésben foglaltak az 1923. évi adó tekintetében a jelen szabályzat életbeléptetése után haladéktalanul eszközözendők.

11. §. Mindazok, kik az adófizetők jegyzékébe ujonan vétetnek fel és azok, akiknek előző évi adója emeltetik, erre postai uton levélileg értesítendők, közlendő velük az előirt adó összege és az, hogy az előírás ellen felebbezéssel élhetnek és felebbezéseiket az értesítő levél postára adása napjától számított tizenöt nap alatt kell a lelkészi hivatalba beadniok.

E szakasz nem vonatkozik azokra, kik a jelen szabályzat életbe léptekor már adókötelesek s mint ilyenek az 1923 évre már adót fizetni kötelesek.

12. §. A felebbezés határideje tizenöt nap. A felebbezési határidő a közszemlére tétel utolsó napját követő napon kezdődik. — A 11-ik § esetében a felebbezési határidő az értesítő levél postára adását követő napon veszi kezdetét.

13. §. A felebbezés irásban adandó be és indokolandó. A felebbezés a Kebli Tanácshoz címzendő és a hivatalos órák alatt a lelkészi hivatalba adandó be. Amennyiben a felebbezés postai uton adatnék be, a beadás napjául a postára adás napja tekintetik.

Az adózó terhére felebbezési joga senkinek nincs.

14. §. A felebbezés tárgyában másodfokon a Kebli Tanács kebeléből évről-évre kiküldendő öttagú Felszólamlási Bizottság határoz. E bizottság tagja nem lehet az, aki a kivető bizottságban részt vesz.

A Felszólamlási Bizottság tárgyalásai nem nyilvánosak.

A felebbezési tárgyalás határnapja az Unitárius Értesítőben és a lelkészi hivatal hirdetési

tábláján legalább nyolc nappal előbb közhírré teendő.

A Felszólamlási Bizottság a felebbezés tárgyalására a felebbezőt, szükség esetén megidézheti. A felebbezőnek joga van a tárgyaláson idézés nélkül is megjelenni.

A megidézett felebbezőnek a tárgyalásról való elmaradása a felebbezési tárgyalás megtartását nem akadályozza.

15. §. A Felszólamlási Bizottság a felebbezett ügyek előadásával a Kivető Bizottság egyik tagját bizza meg s a tárgyalások előtt intézkedik az iránt, hogy a felebbezések a tárgyalást megelőzőleg az előadónak kiadassanak.

Az előadónak szavazati joga nincs.

16. §. A felebbezési tárgyaláson az előadón kívül legalább három tag jelenléte szükséges.

A felebbezési tárgyalások tartamára a törzslapok a Felszólamlási Bizottság rendelkezésére bocsátandók.

A Felszólamlási Bizottság szavazattöbbséggel határoz. A Kivető Bizottság által előírt adó összege fel nem emelhető.

17. §. A felebbezési tárgyalásról jegyzőkönyv készítenő, melynek tartalmazni kell a felebbezett ügy körülírását, a hozott határozatot, ennek rövid indokolását, esetleg a tárgyalás lefolyásának fontosabb mozzanatait.

A Felszólamlási Bizottság határozata a felebbezővel az indokok rövid közlése mellett írásban, postai uton közlendő.

18. §. A Felszólamlási Bizottság határozata ellen, további jogorvoslatnak nincs helye.

19. §. A megállapított határidőn belül beadott felebbezésnek az elsőfoku határozat végrehajtására halasztó hatálya van.

20. §. A jogerősen előírt egyházi adó a lelkészi hivatalban, vagy az evégből megbízott pénzbeszedő kezeihez fizetendő, vagy postai uton küldendő a lelkészi hivatal címére.

21. §. A jogerősen előírt egyházi adó a jogerőre emelkedéstől számított harminc napon belül fizetendő. Az elsőfoku határozat, — amennyiben felebbezéssel nincs megtámadva, — a közszemlére tétel utolsó napját követő tizenhatodik napon, a másodfoku határozat a határozat közlését követő napon válik jogerőssé. Közlési napnak tekintendő azon nap, melyen a másodfoku határozat a felebbezőnek kézbesítettik vagy postára adatik.

A 11. § esetében a jogerősség napjául az értesítő levél postára adását követő tizenhatodik nap tekintendő.

22. §. A lelkész indokolt írásbeli, vagy szóbeli kérelemre megengedheti, hogy az adózó a terhére előírt adót a fenti harminc nap helyett az adóév utolsó napjáig, esetleg részletekben, — de négynél nem több részletben — fizethesse.

23. §. Jelen szabályzat az Unitárius Értesítőben egyszer közzé teendő és a közzététel napján életbe lép.

Alulírottak, mint az adózási szabályzat előkészítésére kiküldött bizottság tagjai, jelen szabályzatot javaslatba hozzuk és elfogadásra ajánljuk.

Kelt Budapesten, az 1923 év január 18-án tartott ülésünkön.

Dr. Molnár Jenő s. k. Beke Mózes s. k. Dr. Mikó Gábor s. k.

HIREK.

A Dávid Ferenc Egylet márciusban újra megkezdte vallásos estélyeit a templomban. Legközelebb március 17-én (szombaton) este 6 órakor tart műsoros felolvasó estélyt. Ez alkalommal Buzogány Anna, főv. tanárnő olvas fel Petőfiről.

Keblei Tanács ülés lesz budapesti eklézsiánkban március 4-én (vasárnap) d. u. 5 órakor a lelkészi irodán. Ezt megelőzőleg március 1-én (csütörtök) a Nevelésügyi, 2-án (péntek) a Hitéleti és 3-án (szombat) a Gazdasági Bizottság ülészik mindennap délután 5 órakor.

Uj lelkészek. Az utóbbi időben Erdélyben három ifju ember állott be az Ur szőlőjébe munkásnak. A püspök ur Gál Gyula papjelöltet Torockószentgyörgyre, Kozma Bélát Bethlenszentmiklósra és Vincze Bélát Komjátszegre nevezte ki lelkészeknek. Áldás minden jó munkájukra.

Az Unitárius Nők Szövetsége a múlt év decemberének utolsó csütörtökén rendes gyűlést tartott. Buzogány Anna elnök, élvezetes előadásban a mi halhatatlan költőnknek, Petőfi Sándornak emelt emléksobrot mindnyájunk szívében.

Január 11-én d. u. 5 órakor, a Nőszövetség felkérésére bibliamagyarozatot tartott Józán Miklós püspöki vikárius Jézus és a Nők címen. E hó 8-án is és ezentúl minden hó második csütörtökén lesz bibliamagyarozat. Ezekre a bibliai délutánokra, akár csak a templomba jönne, eljárhat mindenki.

A **konfirmációra** való előkészítés március hó első vasárnapján kezdődik s tart áldozócsütörtökig, minden vasárnap délután 3—4-ig a templomban.

Ifjusági Istentiszteletet rendez Biró Lajos lelkész legközelebb, március hó 25.-én (vasárnap), délután 4 órakor a tanulók részére a templomban. Ezeket az ifjusági templomozásokat minden hó utolsó vasárnapján délután egész évben megtartjuk.

A „**Budapesti Székely Dalárda**“ Józán Miklós püspöki vikárius, dr. Dózsa Ferenc kuriai bíró, Egerházy Lajos református lelkész elnökök és Tiboldi József karnagy vezetése mellett megalakult. A dalárda célja a székely dalok és erdélyi vonatkozású népdalok ápolásával, a szülőföld iránti szeretet ébrentartása s minden hazafias és kulturális székely mozgalom támogatása. A vezetőség a fővárosban élő székely társadalom zene és dalkedvelő tagjait csatlakozásra, társadalmi egyesületeinket pedig e hazafias törekvés erkölcsi és anyagi támogatására hívja fel. Tagfelvétel minden nap d. e. 9—12 óráig V. Koháry-u. 4. szám alatt a lelkészi irodában van Énekkari gyakorlatok: **kedden este 7:30—8:30-ig.**

E hó **utolsó csütörtökén** d. u. 5-kor a Nőszövetség ülést tart, amelyre mindenkit szívesen látunk.

Ifjúsági élet.

Karácsonyfa ünnepélyünk, amit unitárius gyermekeink számára 1922. december 21-én rendezett az Unitárius Nők Szövetsége, igen jól sikerült. A kicsinyek vígan voltak, a nagyok pedig gyönyörködtek a gyermekek mulatságán s sokszor könnyező szemmel osztottak azok örömeiben. Látni azt a sok ártatlan apróságot, amint izgalommal várja, hogy széthuzódjanak a függönyök s megláthassa gyermekálmai legszebb fáját, a — karácsonyfát, látni azt a hangtalan örömet, boldogságot, amit azok a csillogó szemek — kipirult arccskák árulnak el — bizony a nagy gyermekek, az emberek kebléből nehéz sóhaj száll fel s viszi lelkünket messze, egy-egy kis házba, ahol még mi voltunk a gyermekek, mi bámultuk égő szemekkel a ragyogó, csillogó karácsonyfát s olyan tiszta volt körülöttünk, lelkünkben is minden s oly szép volt még akkor az élet... Volt az ünnepélyen mindenféle szereplés, amit a gyermekek produkálni tudtak. Ének, szavalt, tánc, zene, mese, sőt egy dialog is, amit Székely testvérek adtak elő meglepő tehetséggel.

Előadás után ajándékot kaptak a gyermekek egy-egy csomagban. A szeretet adta ezeket az ajándékokat — a szeretet, azoknak a jólelkű nemesszívű nőknek és férfiaknak a lelkén keresztül, akik adományaikkal és közreműködésükkel részt vettek a rendezés munkájában. Az Unitárius Nők Szövetsége nevében ott az ünnepélyen is köszönetet mondott Buzogány Anna elnök minden résztvevőnek s köszönetet mond ezuton is a Nőszövetség.

Az ünnepélyt Józán Miklós püspöki vikárius beszéde zárta be, melynek s az egész karácsonyi estnek csattanója volt, amikor beszéde végén a gyermekekhez így szólt: „Fiaim, az első szó, amit az ajándék-írkába irtok ez legyen: szeretet!”

A termet az ev. iskola igazgatósága volt szíves átengedni. Mesét Texas Károly ur mondott. Anyagi és erkölcsi támogatást nyújtottak: Az angol és amerikai Unitárius Nőszövetség, továbbá: Józán Miklósné, Biró Lajosné, Perczel Ferencné, Buzogány Anna, özv. Péterffy Lajosné, Sámi Lászlóné, Reiter Aladárné, Szinte Gáborné, Deák Farkasné, Polgár Lipótné, Jukl Károlyné, Schey Ernőné, Ürmössy Gyuláné, özv. Derzsi Károlyné, Bozóky Emilné, Gáthy Fülöpné, Botár Jánosné, Csiky Pálné, Dánielné Lengyel Laura, Gyarmathy Mózesné, Lipkay Arturné, füzesséri Füzesséry Zoltán, Szász Domokosné, Zikes család, Szesztay László, Dr. Nyiredy Jenőné, Szende Gyuláné, Szilágyi Vince, Pécsi Albert, Jordán Viktor, Sajóné Biró Róza, László Miklós (Miskolcz), dr. Jéger Kálmánné, Ráduly Jánosné, Török Kálmánné, Szegedyné, Pogány Ilona, Lőrinczi Jolán, Toth Józsefné, Fábry család, Seefehlner Cornél, Ádám Dezső, Tóth János és Pausperil Károlyné.

A D. F. Ifjúsági Egyesület e hó 3-án bált rendezett az unitárius házban. Erkölcsileg és anyagilag is a tavalyinál jobban sikerült bál volt. Amikor erről hírt adunk közönségünknek, arra is gondolunk, hogy lehetnek hűveink között, akik rosszalólag rázzák fejüket. Bálózni, vigadni ilyen

szomorú időkben hogyan lehet? Igazuk van. De igaz az is, hogy egy bál egy évben igazán nem sok. Legalább egy estére megkönnyebbül a sok gondtól, bajtól a lelkünk. Az évnek 364 napján ugyanis elég szomorúság nehezedik szívünkre. De meg a mi bálunknak nem a mulatozás a célja. Erkölcsi értéke az, hogy összehozza s megismerteti egymással az unitárius családokat itti a fővárosban, ahol szét vagyunk szórva s nem találkozhatunk oly gyakran, mint egy falu, vagy kis város gyülekezetében. Ami pedig az anyagi oldalát illeti a jövedelem segítséget nyújt menekült tanuló ifjainknak arra, hogy legalább a legszükségesebb dolgokkal, tankönyvekkel stb. elláthassák magukat. Az élet, a mai élet éppen eléggé táncoltatja őket a maga kegyetlen kedveszerint — nem veheti hát senki rossz néven tőlük, ha egy estén cigányzene mellett a maguk kedvére is táncolnak. Biró L.

Irodalom.

Baktay Ervin: Rabindranath Tagore, az ember, a művész és a bölcs. (Budapest, Világirodalom — kiadás. 272 l.) A nyugat-európai művelődés fogyatkozásai, az u. n. művelt emberiség nagy bűnei teljes meztelenségükben tárultak fel az elmúlt világháború folyamán. Az Ember megutálva lelke mélyén a gyűlölködést, az önzést, ma ujjaszületés után áhitozik. A megújulásra vágyakozó emberiségnek vatese (költője és prófétája) Rabindranath Tagore, a mesés India meleg szavú, édesen zengő dalnoka. Az ő költészetével, művészetének fejlődésével s műveinek egyes darabjaival akar bennünket megismertetni Baktay könyve. Breviariumnak van szánva s valóban mindennap elővehetjük, mindig újabb szépségeket fedezünk fel benne.

A szerző életrajz keretében ismerteti a költő fejlődését és műveit. Valóban — Tagore-nál az élet és a művészet egy. Ama szellemek közül való ő, akik átérték azt, amit megírtak s így mély-séges komolyságukkal szívünknek őszinte ragaszkodását nyerték jutalmul. Rabindranath életét érdemes végig kísérni. Megismerhetjük első próbálkozásait, örülhetünk első sikereinek. A harminc éves költőben pedig már csodálhatjuk azt a fokozatos vallási elmélyülést, amely később teljes kifejlődésében a világirodalmat örökszép költeményekkel gazdagította (Áldozati énekek). Tagore költészetének két főmotivuma: vallás és szerelem; de ez utóbbi is, keleti szokásokhoz hiven, vallási gondolatokkal van átítatva. Költőnk számára a nő nem kísértés, hanem az örök isteni eszmék symboluma (A kertész). Ez a symbolikus költészet Tagore művészetének csúcspontja, ahonnan messze kilátás nyílik az olvasónak a természetre az emberre, az egész világra. Összeolvad itt a nap aransugaraival, a természet szimpompájával az alázatos, egyszerű lélek, a végtelen után sóvárgó emberi szív. A bölcsesség nyugalma, a békecsendje harmonizálja itt egybe Istent, Embert és a Világot.

Tagore nemcsak mint költő, hanem mint filozofus is rendszerezi gondolatait. Az Élet megismerése (Szadhana) című munkájában látjuk a

vallásos embert, a Brahma Szomádzs mozgalmának őszinte hívét. Ebben a könyvben összeolvad, amint ez természetes is, a Biblia és az Upanisádok tanítása, hogy tanúságot tegyen arról, hogy nincs több vallás, csak egy: a szív vallása.

Baktay könyve csak elismerést érdemel, amiért Indiának és a művelt embervilágnak ezt a szellemóriását a magyar közönséghez közelebb hozta. De úgy gondoljuk, az ő munkája még bevégezve nincs. Rabindranath költészetének fordulatai, képei egyszóval stilusa sokszor megértő, költői lélekkel megáldott magyarázóra szorulnak. Ezt az idegen világot, ezt a symbolumokkal pompázó írásművészetet megvilágítani s így minél szélesebb köröket Tagorenak megnyerni, ez legyen Baktaynak legközelebbi feladata. Várjuk mielőbb!

J. L.

Felelős kiadó: BIRÓ LAJOS.

A Népies Irodalmi Társaság

erdélyi vonatkozású
néprajzi, irodalmi és
történelmi kiadványai
megrendelhetők

Budapest,
VI., Vilmos császár-ut 55.

SZALAI LAJOS

férfiszabó üzlete
a IX. ker. Haller-piacon.
Férfi- és fiuruhák, télikabátok állandóan és
olcsón kaphatók.

STERN JÓZSEF R. T.

Budapest, Kálvin-tér 1.

Alapítva 1859. évben.

Szővetek, mosóárúk, selymek, bélés-
és vászonárúk, női, férfi-, és gyermek-
fehérnemű, kész felöltők és blouzok
legjutányosabb bevásárlási forrása

Kádakat

Puttonyokat
Boredényeket
Mezőgazdasági
szerszámokat
Tragacsokat
Kocsirészeket
készítünk

Budapest, V., Kálmán-u. 21. Telefon: 5-34

TELEFON
SZÁM:
180-53.

KARTAL TESTVÉREK

Sürgőnyeim
KARTALOK
Budapest

műszaki kereskedők

BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 18. SZÁM.

Műszaki anyagok és cikkek, olajok kenő-
anyagok, minden mezőgazdasági és egyéb
iparág számára legjutányosabban kaphatók.

BERDE LAJOS

cipészüzlete

Budapest. II. Batthyány-utca 48. szám.

Férfi- és női cipőt mérték után készítenek.
Javítást is vállalok. Mérsékelt árak.

„STUDIUM“

KÖNYVESBOLT
BUDAPEST, IV..
MUZEUM-KÖRUT 21

Telefon: Nagyrészt erdélyiekből Telefon:
186-87. alakult új vállalat 186-87.

Szakkönyvek, szépirodalmi, egyházi és egyetemi
tankönyvek raktára. Beszerez és szállít minden
kapható külföldi és belföldi könyvet és folyóiratot.
Vidéki megrendeléseket gyorsan és gondosan elintézik

AZ „UNITÁRIUS ÉRTESITŐ“
minden unitárius asztalán ott legyen.